

Kwartiermaker Transgenderzorg
marikeulehake@zorgvuldigadvies.nl
michielverkoulen@zorgvuldigadvies.nl

Castricum, 18 juni 2020

Beste Marike en Michiel,

Op 28 mei j.l. stuurden jullie ons de Toekomstvisie Transgenderzorg. Daarin geven jullie aan wat er zou moeten gebeuren om de zorg voor transgender personen de komende vijf jaar beter en toegankelijker te maken. Ons vroegen jullie om op papier te zetten wat voor ontwikkelingen op het gebied van transgenderzorg wij tussen nu en 2025 binnen Parnassia Groep voor ons zien. Wat jullie vooral wilden weten, was:

1. Hoe gaan wij als zorgaanbieders zelf de beweging naar gedeelde besluitvorming vormgeven in de praktijk?
2. Zijn er punten waarop de visie van de Kwartiermaker aanvulling of aanscherping behoeft?

Transgenderzorg binnen Parnassia Groep

In de afgelopen vijf jaar is het aantal cliënten met genderdysforie dat bij Parnassia Groep in behandeling is sterk toegenomen: van 108 op 1 mei 2015 naar 593 op 1 mei 2020¹. De meeste van die cliënten (342 van de 593; 58%) waren in behandeling bij een van de specialistische behandelteams bij PsyQ, i-psy en Youz. Dat waren vooral cliënten met genderdysforie als hoofddiagnose. De andere cliënten (251 van de 593; 42%) waren in behandeling elders binnen Parnassia Groep. Dat waren vooral cliënten met genderdysforie als neventdiagnose. Bij de cliënten met genderdysforie als neventdiagnose richt de behandeling zich in de eerste plaats op andere problemen (angst, depressie, suïcidaliteit etc.) en wordt de behandeling in de regel uitgevoerd door hulpverleners die vooral daarin zijn gespecialiseerd.

	Hoofddiagnose GD	Neventdiagnose GD	Totaal
Specialistisch team	284	58	342
Elders Parnassia Groep	<u>66</u>	<u>185</u>	<u>251</u>
	350	243	593

Samenwerkingsafspraken PSTG - KZcG

Het Platform van Seksuologische Teams in GGZ-instellingen (PSTG) - waarvan de PsyQ-vestigingen met aanbod op gebied van seksuologie & transgenderzorg onderdeel uitmaken - heeft samenwerkingsafspraken met het Kennis- en Zorgcentrum Genderdysforie (KZcG) in het Amsterdam UMC. Afspraak is dat de PSTG-leden geen uitspraken doen over de geschiktheid van cliënten om een genderbevestigende somatische behandeling te ondergaan. Dat is aan de hulpverleners bij het KZcG. Wel kan, als cliënten dat willen, informatie worden uitgewisseld. Voor de diagnostiek en indicatiestelling bij het KZcG zal in dat geval minder tijd nodig zijn.

Transgendercliënten binnen de GGZ

Transgender personen doen een beroep op de GGZ met verschillende hulpvragen:

1. Sommigen hebben psychische problemen en zoeken daar hulp voor.
2. Anderen willen uitzoeken wie zij zijn en wat zij daarmee willen.
3. Nog weer anderen willen starten met een genderbevestigende somatische behandeling en willen voor hun somatisch behandelaar daarom antwoord op de volgende vragen:
 - Is sprake van genderdysforie?
 - Is sprake van een duurzame wens tot genderbevestigende somatische behandeling?
 - Is er voldoende draagkracht om een dergelijke behandeling te ondergaan?
 - Zijn er psychische problemen die een belemmering vormen voor het starten van een dergelijke behandeling?

¹ Bij cliënten jonger dan 18 jaar – binnen Parnassia Groep in behandeling bij Youz - hoeft geen DSM-diagnose gesteld te worden. Het aantal cliënten dat worstelt met de eigen genderidentiteit is dus nog groter dan hier wordt aangegeven.

In jullie toekomstvisie hebben jullie veel aandacht voor de derde groep. Dat is niet gek: de lange wachtlijsten voor genderbevestigende somatische behandeling waren de aanleiding om een Kwartiermaker Transgenderzorg aan te stellen. Daarmee dreigt echter uit het oog te worden verloren dat psychische transgenderzorg meer is dan diagnostiek en indicatiestelling voor genderbevestigende somatische behandeling. Het begeleiden van cliënten bij de zoektocht naar wie zij zijn en wat ze daarmee willen, en het behandelen van psychische problemen (voor, tijdens en na een eventueel somatisch traject), vormen belangrijke onderdelen van de transgenderzorg in de GGZ!

Toekomstplannen

De specialismegroep Seks & Gender binnen Parnassia Groep streeft naar uitbreiding van het aantal locaties binnen Parnassia Groep waar cliënten met genderdysforie specialistische behandeling wordt geboden, zowel bij PsyQ als bij Youz. Binnen Parnassia Groep gebeurt dat nu bij 8 van de 10 PsyQ-vestigingen die het programma seksuologie aanbieden. Het zou goed zijn als bij al deze 10 vestigingen aanbod is op het gebied van seksuologie én transgenderzorg. Bij Youz zijn twee locaties met aanbod voor kinderen/jongeren met genderidentiteitsvragen: Zaandam en Gorinchem. Het streven is de komende jaren op andere plaatsen in het land daar ten minste twee locaties aan toe te voegen.

De samenwerkingsafspraken tussen PSTG en KZcG zouden we graag actualiseren. Daarnaast zouden we graag samenwerkingsafspraken maken met andere genderteams. We willen daarbij vasthouden aan de afspraak dat de PSTG-leden geen uitspraken doen over de geschiktheid van cliënten om een genderbevestigende somatische behandeling te ondergaan. Het bieden van psychische zorg aan 1. transgender cliënten die willen uitzoeken wie zij zijn en wat zij daarmee willen, en 2. transgender cliënten met psychische problemen (voor, tijdens en na een eventueel somatisch traject), zien wij als de primaire taak van de hulpverleners binnen het PSTG. Wat we willen onderzoeken, is of de informatieoverdracht aan het KZcG - en aan andere partijen die zich met indicatiestelling voor somatische behandeling bezighouden - op andere wijze vorm zou kunnen krijgen. Nu is het zo dat, als de cliënt dat wil, informatie wordt gestuurd naar het KZcG of wordt gebeld met de psycholoog die de cliënt begeleidt. Met de cliënt wordt wel overlegd over de informatie die naar het KZcG wordt gestuurd, maar bij het telefonisch overleg met het KZcG is de cliënt zelf niet betrokken. Dat kan ook anders: in een (video)gesprek met de psycholoog van het KZcG én de cliënt.

Youz Transgenderzorg in Zaandam - verreweg de grootste behandellocatie voor cliënten met genderdysforie binnen Parnassia Groep - is in gesprek met het Zaans Medisch Centrum (ZMC) en het KZcG om te onderzoeken of de somatische behandeling van kinderen/jongeren met genderdysforie die bij Youz Zaandam in behandeling zijn ook in het ZMC zou kunnen plaatsvinden. Voor meer informatie hierover verwijs ik naar de bijdrage van Thomas Wormgoor - staffunctionaris transgenderzorg binnen Parnassia Groep én hulpverlener bij de genderpoli van Youz Zaandam.

In de hoop jullie hiermee van dienst te zijn,

Met vriendelijke groet

Drs. Jos A. Vroege
Specialismeleader Seksuologie & Transgenderzorg
Parnassia Groep / PsyQ
j.vroege@psyq.nl